

POSTANOWIENIE

Dnia 27 czerwca 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Piotr Mirek

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.
po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 27 czerwca 2024 r.,
w sprawie **G. T.**
skazanego z art. 207 § 1 k.k.
kasacji wniesionej przez obrońcę
od wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie
z dnia 15 listopada 2023 r., sygn. akt IV Ka 1335/23,
utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w Wieliczce
z dnia 12 czerwca 2023 r., sygn. akt II K 488/22,

p o s t a n o w i ł:

- 1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;**
- 2. obciążyć skazanego kosztami postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Wieliczce, wyrokiem z dnia 12 czerwca 2023 r., II K 488/22, rozpoznając sprawę G. T., oskarżonego o popełnienie przestępstwa z art. 207 §1 k.k., orzekł, że „przyjmując, iż w ramach zarzucanego czynu:

1. oskarżony G. T. w nieustalonym dniu i miesiącu 2020 roku, nie później niż w dniu 31 lipca 2020 roku w miejscowości L., woj. [...], złapał za włosy swoją teściową Z. B. i szarpał ją, czym dopuścił się naruszenia jej nietykalności cielesnej, co stanowi czyn z art. 217 § 1 k.k., na podstawie art. 17 § 1 pkt 6

- k.p.k. w zw. z art. 414 § 1 k.p.k., postępowanie o ten czyn umarza - wobec przedawnienia karalności;
2. oskarżony G. T. w okresie od nieustalonego dnia i miesiąca 2012 roku do nieustalonego dnia i miesiąca stycznia 2021 roku, w miejscowości L., woj. [...], znieważał swoją teściową Z. B. w jej obecności słowami powszechnie uznawanymi za obraźliwe, co stanowi czyn z art. 216 § 1 k.k., na podstawie art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k. w zw. z art. 414 § 1 k.p.k., postępowanie o ten czyn umarza - wobec przedawnienia karalności;
 3. oskarżony G. T. w okresie od lutego 2021 roku do 28 lutego 2022 roku, w miejscowości L., woj. [...], znieważał swoją teściową Z. B. w jej obecności słowami powszechnie uznawanymi za obraźliwe, co stanowi o czyn z art. 216 § 1 k.k., na podstawie art. 17 § 1 pkt 3 k.p.k. w zw. z art. 414 § 1 k.p.k., postępowanie o ten czyn umarza - wobec przyjęcia, iż społeczna szkodliwość tego czynu jest znikoma;
 4. oskarżony G. T. w okresie od nieustalonego dnia i miesiąca 2015 roku do 28 lutego 2022 roku w L. woj. [...] znęcał się psychicznie i fizycznie nad żoną J. T. w ten sposób, że będąc pod wpływem alkoholu wszczywał w miejscu zamieszkania awantury, w trakcie których wyzywał ją słowami wulgarnymi i obraźliwymi, poniżał, groził pozbawieniem życia lub zdrowia, uderzał ręką po twarzy, ciągnął za włosy, kopał po ciele, wykręcał ręce, szarpał, rzucał w nią i uderzał różnego rodzaju przedmiotami domowego użytku oraz w okresie od nieustalonego dnia września 2016 roku do 28 lutego 2022 roku znęcał się psychicznie i fizycznie nad synem W. T. w ten sposób, że wyzywał go słowami wulgarnymi i obraźliwymi, poniżał, popychał, uderzał pięścią w głowę i dusił, co stanowi czyn z art. 207 § 1 k.k. i za ten czyn, na mocy art. 207 § 1 k.k., wymierza mu karę 10 (dziesięciu) miesięcy pozbawienia wolności”.

Na mocy art. 69 § 1 k.k. i art. 70 § 2 k.k. wykonanie kary pozbawienia wolności orzeczonej w pkt. 4 warunkowo zawiesił oskarżonemu na okres 2 lat próby, oddając go w tym okresie pod dozór kuratora i zobowiązując do informowania kuratora o przebiegu okresu próby - raz na pół roku na piśmie.

Orzekł też o kosztach sądowych, obciążając nimi, na podstawie art. 627 k.p.k. oraz art. 2 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 roku o opłatach w sprawach karnych, oskarżonego.

Powyższy wyrok zaskarżony został w zakresie orzeczenia z pkt 4 i dalszych rozstrzygnięć apelacją obrońcy oskarżonego, który zarzucił:

1. obrazę przepisów postępowania mającą wpływ na treść rozstrzygnięcia, a to:
 1. art. 413 § 1 pkt 5 k.p.k. poprzez zaniechanie orzeczenia o winie oskarżonego pomimo wymierzenia mu kary - co implikuje przyjęcie, że w treści orzeczenia zachodzi sprzeczność uniemożliwiająca jego wykonanie, a co stanowi tzw. bezwzględną przyczynę odwoławczą (art. 439 § 1 pkt 7 k.p.k.),
 2. art. 7 k.p.k. poprzez dokonanie błędnej, dowolnej oceny części zgromadzonego materiału dowodowego w postaci zeznań świadków: J. T. i W.T. oraz wyjaśnień oskarżonego i wyprowadzenie z nich sprzecznej z zasadami prawidłowego rozumowania, logiką oraz wskazaniem wiedzy i doświadczenia życiowego wniosków;
 3. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, mający wpływ na treść rozstrzygnięcia i będący konsekwencją wyżej wskazanych naruszeń proceduralnych z zakresu oceny dowodów, a polegający na nieprawidłowym ustaleniu, że:
 1. oskarżony G. T. działał z zamiarem bezpośrednim znęcania się nad pokrzywdzonymi - podczas gdy w świetle całokształtu zgromadzonego materiału nie sposób uznać, aby oskarżony chciał popełnić względem pokrzywdzonych przestępstwo znęcania się,
 2. to oskarżony od 2015 r. „wszczynał w domu awantury po alkoholu”, a jedynie „zdarzało się”, że owe awantury były „prowokowane” przez innych domowników - podczas gdy z całokształtu zgromadzonego materiału jednoznacznie wynika, że wszyscy domownicy (oskarżony, jego żona, syn i teściowa) uczestniczyli w owych awanturach w równym stopniu i w równym stopniu je wszczynali, inspirowali i prowokowali, a żadna z tych osób nie miała nad drugą wyraźnej przewagi.

Na wypadek nie uwzględnienia powyższych zarzutów apelujący podniósł obrazę przepisów prawa materialnego, a to art. 207 § 1 k.k. poprzez jego błędne zastosowanie objawiające się w niezasadnym przyjęciu, że oskarżony G. T. swoim zachowaniem wypełnił znamiona przestępstwa znęcania się opisanego w art. 207 § 1 k.k. względem żony J. T. oraz syna W. T. pomimo tego, że między oskarżonym G. T. a żoną J. T. i synem W. T. dochodziło do wzajemnych nieprawidłowych zachowań (przybierających m. in. postać kłótni, awantur, wyzwisk itp.) i żadna ze stron nie miała przewagi nad drugą ze stron.

W konkluzji apelacji obrońca oskarżonego wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji, ewentualnie o uniewinnienie oskarżonego.

Sąd Okręgowy w Krakowie, wyrokiem z dnia 15 listopada 2023 r., IV Ka 1335/23, utrzymał wyrok Sądu pierwszej instancji w mocy.

Kasację od wyroku Sądu odwoławczego wniósł obrońca skazanego. Zaskarżając go w całości zarzucił rażące naruszenie prawa procesowego mające wpływ na treść orzeczenia, a to art. 413 § 1 pkt 5 k.p.k. polegające na przeprowadzeniu wadliwej kontroli odwoławczej wyroku Sądu Rejonowego poprzez niesłuszne utrzymanie w mocy tego wyroku w zaskarżonej apelacją obrony części pomimo tego, że w treści tego wyroku zachodzi sprzeczność uniemożliwiająca jego wykonanie polegająca na wymierzeniu oskarżonemu kary pomimo braku uznania go winnym, co stanowi tzw. bezwzględną przyczynę odwoławczą o jakiej mowa w art. 439 § 1 pkt 7 k.p.k.

Stawiając ten zarzut obrońca skazanego wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

W odpowiedziach na kasację – pełnomocnik oskarżycieli posiłkowych wniósł o jej uwzględnienie, a prokurator Prokuratury Rejonowej w Wieliczce o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy stwierdził, co następuje.

Kasacja obrońcy skazanego okazała się oczywiście bezzasadna, a to pozwalało na oddalenie jej na posiedzeniu, w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

Z uwagi przewidziany w art. 523 § 4 pkt 1 k.p.k. zakres dopuszczalności wniesienia kasacji przez stronę w przypadku skazania na inną karę niż kara

pozbawienia wolności bez warunkowego zawieszenia jej wykonania, podkreślić trzeba, że kasacja skazanego G. T. podlegała rozpoznaniu tylko w takim zakresie, w jakim podnosiła wystąpienie uchybienia określonego w art. 439 § 1 pkt 7 k.p.k., tj. zaistnienia sprzeczności w treści orzeczenia, uniemożliwiającej jego wykonanie.

W ocenie Sądu Najwyższego wyrok Sądu pierwszej instancji nie jest dotknięty tego rodzaju uchybieniem.

Jak przyjmuje się w orzecznictwie Sądu Najwyższego „o bezwzględnym powodzie odwoławczym określonym w art. 439 § 1 pkt 7 k.p.k. można mówić nie wówczas, gdy orzeczenie nie zawiera jakiegoś elementu, które zasadniczo powinno zawierać, a jedynie wówczas, gdy w samej treści części dyspozytywnej orzeczenia występuje takie wewnętrzne „pęknięcie”, iż spełnienie jednego z zawartych w niej rozstrzygnięć musiałoby prowadzić do zignorowania innego z rozstrzygnięć. Podkreśla się także, że nie każda sprzeczność orzeczenia kwalifikuje się jako bezwzględna przyczyna odwoławcza, lecz tylko ta sprzeczność, która uniemożliwia wykonanie orzeczenia” (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 30 grudnia 2011 r., IV KK 403/11).

Patrząc z tej perspektywy na wyrok Sądu pierwszej instancji stwierdzić trzeba, iż nie zawiera on w swojej treści żadnej sprzeczności uniemożliwiającej jego wykonanie. W tym zakresie treść rozstrzygnięcia Sądu Rejonowego jest jasna i jednoznaczna.

Prawdą jest, że w rozstrzygnięciu tym nie zawarto sformułowania o „uznaniu oskarżonego za winnego”, ale tego rodzaju brak oceniać można, w zależności od realiów sprawy, jedynie w kategoriach naruszenia art. 413 § 1 k.p.k. Takie naruszenie można byłoby postrzegać w kategoriach względnej przyczyny odwoławczej, której skuteczność uzależniona jest od wykazania istotnego wpływu uchybienia na treść orzeczenia. Zaznaczyć przy tym trzeba, że nawet w tym przypadku nie mogłoby ono stanowić zarzutu podnoszonego w kasacji strony, wnoszonej w razie skazania na karę pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania.

Już zatem niejako na marginesie podkreślić należy, że w realiach niniejszej sprawy nie można mówić o rażącym naruszeniu przez Sąd pierwszej instancji art. 413 § 1 k.p.k., które nie zostało właściwie ocenione przez Sąd odwoławczy.

Niczego w tej kwestii nie zmienia odwołanie się przez skarżącego do orzecznictwa sądów apelacyjnych. Przywołane w kasacji tezy z uzasadnień wyroków Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 24 lutego 2004 r., II AKa 12/04 oraz Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 18 marca 1999 r., II AKa 30/99 odnoszą się do sytuacji procesowych odmiennych od tej, która zaistniała w niniejszej sprawie. Natomiast pogląd wyrażony w wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 27 października 2010 r., II AKa 223/10, znajdował się w polu widzenia Sądu odwoławczego, który właściwie odczytał jego znaczenie na gruncie niniejszej sprawy.

Zgodzić się trzeba Sądem Okręgowym, że w kontekście całości treści wyroku Sądu pierwszej instancji nie ulega jakiegokolwiek wątpliwości, iż w zakresie rozstrzygnięcia zawartego w pkt 4, wyrok ten jest wyrokiem skazującym, co oznacza, że Sąd Rejonowy uznał oskarżonego G. T. za winnego popełnienia opisanego w nim przestępstwa. Choć sposób sformułowania wyroku Sądu pierwszej instancji – niezależnie od tego czy był to zabieg zamierzony czy też omyłkowe opuszczenie – odbiega od powszechnie stosowanej i zasługującej na aprobatę praktyki orzeczniczej, to nie stoi w oczywistej sprzeczności z art. 413 k.p.k., który nie wymaga, aby wyrok skazujący zawierał formułę – „uznaje za winnego”. Wyrok taki powinien zawierać rozstrzygnięcie sądu, dokładne określenie przypisanego oskarżonemu czynu oraz jego kwalifikację prawną, a także rozstrzygnięcie co do kary. Wyrok Sądu pierwszej instancji wymienione wymogi spełnia.

Mając na względzie powyższe, Sąd Najwyższy orzekł, jak w postanowieniu.

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono po myśli art. 637a k.p.k. w zw. z art. 636 § 1 k.p.k.

[PGW]

[ms]

